

Bij de keuze aan welk onderdeel van I.Z. men medewerking of financiële steun zou verlenen zullen persoonlijke levensomstandigheden, levenservaring en belangen een rol hebben gespeeld. Het is echter onjuist vandaaruit de I.Z. te beoordelen. Ongetwijfeld hebben velen de arbeid gezien als (kerkelijke) opdracht en niet als particuliere hobby. Dat gold zowel functionarissen als donateurs. Over plaatselijk (kerkelijk) diaconaat in de negentiende eeuw mag niet geschreven worden zonder de samenhang met de I.Z. te bezien. Lidmaten die zich dat konden veroorloven hebben, naast hun financiële bijdragen aan de lokale diaconie, belangrijke giften geschonken aan wat men zag als landelijke taak.

## BETEKENIS

### a. In het persoonlijk leven

Wij zouden niet slechts aangaande de leiding en de donateurs maar ook over de pupillen en hun latere levensloop allerlei willen achterhalen. Het is de vraag of dat ooit lukken zal. De bronnen zwijgen erover. O. G. Heldring poneerde dat een derde van de meisjes die op zijn weg gebracht werden, 'gered' werden. Tegenover zulke cijfers staan wij sceptisch. Hetgeen op het terrein van evangelisatie en filantropie bereikt werd onttrekt zich aan onze waarneming. Het gebeurde in stilte. Pierson zei dat de resultaten van dien aard waren dat ze noch hoogmoedig noch moedeloos maakten.

Wel is de I.Z. voor velen die zich hebben ingezet zelf tot zegen geweest. Zij zagen in eigen leven waarheden bevestigd:

- dat er een algemeen priesterschap (wellicht juist: diaconaat) van alle gelovigen is.
- dat helper en geholpene elkaar over-en-weer nodig hebben.
- dat het Evangelie zich ook richt op aarde, lichaam, materie, daad.

Het zinvolle werk dat men te doen kreeg vormde persoonlijkheden. Speciaal aan de ongehuwde vrouw heeft de I.Z. mogelijkheden geboden. Zij zal, zeker als zij uit de gegoede stand afkomstig was, in eigen kring vooroordeel, verzet ontmoet hebben. Voorbeelden van vrouwen die volgehouden hebben zijn

- Petronella Voûte (1804 - 1877, overleden kort na O. G. Heldring), eerste directrice van Steenbeek,